

NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 17 päivänä lokakuuta 2000,
jäsenvaltioiden rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä koskevista järjestelyistä, joita
noudatetaan tietojenvaihdossa

(2000/642/YOS)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 34 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

ottaa huomioon Suomen tasavallan aloitteen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Amsterdamin Eurooppa-neuvosto hyväksyi 16 ja 17 päivänä kesäkuuta 1997 järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman⁽¹⁾. Toimintasuunnitelmassa ja erityisesti sen suosituksessa 26 olevassa e kohdassa suositellaan, että olisi parannettava niiden yhteyspisteiden välistä yhteistyötä, joilla rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä 10 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/308/ETY⁽²⁾ nojalla on toimivalta ottaa vastaan epäilyttäviä liiketoimia koskevia ilmoituksia.

(2) Kaikki jäsenvaltiot ovat perustaneet rahanpesun selvittelykeskuksia direktiivin 91/308/ETY säännösten nojalla vastaanotettujen tietojen keräämiseksi ja analysoimiseksi, jolloin tarkoituksena on todeta epäilyttävien liiketoimien sekä niiden taustalla olevien rikollisten toimien välisiä yhteyksiä, ja siten estää ja torjua rahanpesua.

(3) Rahanpesun selvittelykeskusten välisten tietojenvaihtomenettelyjen parantaminen on eräs järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan monialaisen työryhmän yhteyteen perustetun rahanpesun asiantuntijaryhmän tunnustamista tavoitteista, rahanpesun selvittelykeskusten ja jäsenvaltioiden tutkintaviranomaisten välisen tietojenvaihdon tehostamisen sekä rahanpesun selvittelykeskusten monialaisen organisaation, jossa yhdistetään rahoitusta, lakien täytäntöönpanoa ja tuomioistuimia koskeva tietämys, ohella.

(4) Neuvoston maaliskuussa 1995 antamissa päätelmissä korostettiin, että rahanpesun torjuntajärjestelmien tehostaminen riippuu ilmiön torjuntaan osallistuvien viranomaisten välisen yhteistyön tiivistämisestä.

(5) Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetussa komission toisessa kertomuksessa direktiivin 91/308/ETY täytäntöönpanosta osoitetaan vaikeudet, jotka yhä näytävät estävän tiedonvälitystä ja tietojenvaihtoa sellaisten keskusten välillä, joilla on keskenään erilainen oikeudellinen asema.

(6) On tarpeen, että jäsenvaltioiden asianomaiset rahanpesun torjuntaan osallistuvat viranomaiset toimivat tiiviissä yhteistyössä, ja että säädetään näiden viranomaisten välisestä suorasta tiedonvälityksestä.

(7) Jäsenvaltiot ovat jo menestyksekkäästi toteuttaneet tähän asiaan liittyviä järjestelyjä pääosin niiden periaatteiden perusteella, jotka vahvistettiin rahanpesun selvittelykeskusten maailmanlaajuisen epävirallisen verkoston, niin sanotun Egmont-ryhmän, ehdottamassa yhteisymmärryspöytäkirjan mallissa.

(8) Jäsenvaltioiden on järjestettävä rahanpesun selvittelykeskukset siten, että tiedot ja asiakirjat toimitetaan kohtuullisessa ajassa.

(9) Tämä päätös ei vaikuta oikeusviranomaisten välistä keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskeviin yleissopimuksiin tai järjestelyihin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että rahanpesun selvittelykeskukset, jotka on perustettu tai nimetty vastaanottamaan rahoitustietoja koskevia ilmoituksia rahanpesun torjumiseksi, tekevät yhteistyötä kansallisen toimivaltansa mukaisesti kerätykseen, analysoidakseen ja tutkiakseen rahanpesun selvittelykeskuksessa sellaisia tosiseikkoja koskevia asiaankuuluvia tietoja, jotka saattaisivat olla viitteenä rahanpesusta.

2. Edellä 1 kohdan mukaisessa tarkoituksessa jäsenvaltioiden on huolehdittava, että rahanpesun selvittelykeskukset vaihtavat, joko tämän päätöksen mukaisesti tai selvittelykeskusten välillä voimassa olevien tai myöhemmin tehtävien yhteisymmärryspöytäkirjojen mukaisesti, oma-aloitteisesti tai pyynnöstä kaikki saatavissa olevat tiedot, joilla voi olla merkitystä rahanpesun selvittelykeskusten suorittamassa sellaisessa tietojen käsittelyssä tai analyysissä taikka tutkinnassa, joka koskee rahanpesuun liittyviä liiketoimia sekä niissä osallisina olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä.

3. Jos jäsenvaltio on nimennyt poliisiviranomaisen rahanpesun selvittelykeskukseksi, se voi toimittaa kyseisen rahanpesun selvittelykeskuksen hallussa olevia, tämän päätöksen mukaisesti vaihdettavia tietoja tätä varten nimetylle vastaanottavan jäsenvaltion viranomaiselle, joka on toimivaltainen 1 kohdassa mainituilla aloilla.

⁽¹⁾ EYVL C 251, 15.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 166, 28.6.1991, s. 77.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tässä päätöksessä tarkoitettuja rahanpesun selvittelykeskuksia on kussakin jäsenvaltiossa vain yksi ja että ne ovat seuraavan määritelmän mukaiset:

”Kansallinen keskusyksikkö, jonka tehtävänä on rahanpesun torjumiseksi ottaa vastaan, (ja sikäli kuin se on sallittua, pyytää), analysoida ja jakaa toimivaltaisille viranomaisille rahoitustietoja, jotka koskevat epäiltyä rikoksen tuottamaa hyötyä tai joita vaaditaan kansallisen lainsäädännön tai säännösten perusteella.”

2. Jäsenvaltio voi 1 kohdan puitteissa perustaa keskusyksikön, jonka tehtävänä on vastaanottaa tietoja hajautetuista selvittelykeskuksista tai toimittaa tietoja niille.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava yksikkö, joka on tässä artiklassa tarkoitettu rahanpesun selvittelykeskus. Niiden on tehtävä tämä ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle kirjallisena. Tämä ilmoitus ei vaikuta rahanpesun selvittelykeskusten välisiin tämänhetkisiin yhteistyösuhteisiin.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että rahanpesun selvittelykeskusten valtion sisäinen asema ei vaikuta siihen, miten ne toteuttavat tämän päätöksen mukaisia tehtäviä, riippumatta siitä, ovatko keskuksat hallinto-, lainvalvonta- tai oikeusviranomaisia.

4 artikla

1. Tämän päätöksen mukaisesti esitettyyn pyyntöön on liitettävä lyhyt selostus asiaan liittyvistä tosiasioista, jotka ovat pyynnön esittävän rahanpesun selvittelykeskuksen tiedossa. Sen on pyynnössä ilmoitettava, mihin pyydettyjä tietoja käytetään.

2. Kun pyyntö tehdään tämän päätöksen mukaisesti, pyynnön vastaanottaneen rahanpesun selvittelykeskuksen on toimitettava kaikki pyynnössä tarkoitetut asiaankuuluvat tiedot, myös käytettävissä olevat rahoitustiedot ja pyydetty lainvalvontaan liittyvät tiedot, ilman että jäsenvaltioiden välillä sovellettavien yleissopimusten tai sopimusten mukainen virallinen kirjallinen pyyntö on tarpeen.

3. Rahanpesun selvittelykeskus voi kieltäytyä antamasta tietoja, jotka voisivat häiritä pyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa suoritettavana olevaa rikostutkintaa, tai poikkeuksellisesti, jos tiedon ilmaiseminen olisi selvässä epäsuhteessa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tai kyseisen jäsenvaltion oikeutettujen etujen kanssa tai jos se ei muutoin olisi kansallisen lainsäädännön peruseriaatteiden mukaista. Tällainen kieltäytyminen on asianmukaisesti selitettävä pyynnön esittäneelle rahanpesun selvittelykeskukselle.

5 artikla

1. Tämän päätöksen nojalla saatuja tietoja tai asiakirjoja on määrä käyttää 1 artiklan 1 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin.

2. Tiedot lähetävä rahanpesun selvittelykeskus voi tämän päätöksen nojalla tietoja tai asiakirjoja toimittaessaan asettaa rajoituksia ja ehtoja tietojen käytölle muihin kuin 1 kohdassa

säädettyihin tarkoituksiin. Vastaanottavan rahanpesun selvittelykeskuksen on noudatettava tällaisia rajoituksia ja ehtoja.

3. Jos jäsenvaltio haluaa käyttää toimitettuja tietoja tai asiakirjoja rikostutkinnassa tai -oikeudenkäynnissä 1 artiklan 1 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin, tiedot lähetävä jäsenvaltio ei voi evätä suostumustaan tällaiseen käyttöön, paitsi jos se tekee niin kansallisen lainsäädäntönsä mukaisten rajoitusten tai 4 artiklan 3 kohdassa mainittujen edellytysten perusteella. Suostumuksen epääminen on selitettävä asianmukaisesti.

4. Rahanpesun selvittelykeskusten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, myös turvallisuustoimenpiteet, sen varmistamiseksi, että mitkään muut viranomaiset, virastot tai yksiköt eivät saa käyttöönsä tämän päätöksen säännösten nojalla toimitettuja tietoja.

5. Toimitettuja tietoja suojataan yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen mukaisesti ja ottaen huomioon henkilötietojen käytön sääntelemisestä poliisialalla 15 päivänä syyskuuta 1987 annetun Euroopan neuvoston suosituksen N:o R(87) 15, vähintään vastaavin salassapitovelvollisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen mukaisesti kuin ne, joita sovelletaan pyynnön esittäneeseen rahanpesun selvittelykeskukseen sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla.

6 artikla

1. Rahanpesun selvittelykeskukset voivat soveltuvan kansallisen lainsäädännön puitteissa ja ilman erityistä pyyntöä vaihtaa asiaankuuluvia tietoja.

2. Edellä 5 artiklaa sovelletaan tämän artiklan nojalla toimitettuihin tietoihin.

7 artikla

Jäsenvaltiot tarjoavat rahanpesun selvittelykeskusten välille asianmukaiset ja suojatut tiedonvälityskanavat ja sopivat niistä keskenään.

8 artikla

Tämä päätös on pantava täytäntöön siten, ettei rajoiteta jäsenvaltioiden Europoliin kohdistuvien velvoitteiden noudattamista, sellaisina kuin niistä määrätään Europol-yleissopimuksessa.

9 artikla

1. Tämä päätös ei vaikuta jäsenvaltioiden viranomaisten välillä tehtyjen tai tehtävien yhteisymmärryspöytäkirjojen mukaiseen rahanpesun selvittelykeskusten välisen yhteistyön tasoon sikäli kuin se on sopusoinnussa tämän päätöksen kanssa tai siinä ylitetään tämän päätöksen säännökset. Jos tämän päätöksen säännöksissä ylitetään se, mitä on määrätty jäsenvaltioiden viranomaisten välisissä yhteisymmärryspöytäkirjoissa, tämä päätös korvaa kyseiset yhteisymmärryspöytäkirjat kahden vuoden kuluttua tämän päätöksen voimaantulosta.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että ne pystyvät täysimääräiseen yhteistyöhön tämän päätöksen säännösten mukaisesti viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän päätöksen voimaantulosta.

3. Neuvosto arvioi neljän vuoden kuluessa tämän päätöksen voimaantulosta, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet sitä, ja se voi päättää jatkaa tällaista arviointia säännöllisesti.

10 artikla

Tätä päätöstä sovelletaan Gibraltariin. Edellä 2 artiklasta poiketen Yhdistynyt kuningaskunta voi tätä varten ilmoittaa Gibraltarin rahanpesun selvittelykeskuksen neuvoston pääsihteeristölle.

11 artikla

Tämä päätös tulee voimaan 17 päivänä lokakuuta 2000.

Tehty Luxemburgissa 17 päivänä lokakuuta 2000.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

É. GUIGOU
